

De ongehoorde stilte van Marieta Reijerkerk en Jan Radersma

De dichter Gerrit Kouwenaar schreef in 1991:

*"Wat er geweest is,
is er steeds nog even."**

Hoewel het werk van Marieta Reijerkerk er anders uitziet dan dat van Jan Radersma, voelen beide genoemde kunstenaars zich artistiek verwant, met een sterke materiaalgerichtheid en verstillend als thema.

Beiden werken in een eigen landschapsbeeldtaal, met tijd als hulpmiddel.

Marieta en Jan exposeren van 30 oktober tot en met 28 november in de Hardenbergzaal van Pulchri Studio. In mei spreek ik beiden in het atelier van Marieta in Rotterdam.

Marieta Reijerkerk behaalde in 1995 het diploma vrije kunst, grafiek en schilderen aan de Willem de Kooning Academie in Rotterdam. Jan Radersma studeerde van 1966 tot 1970 aan de Academie voor Kunst en Vormgeving, afdeling Monumentaal/Vrije Grafiek in Den Bosch. Beiden exposeren met grote regelmaat in musea en galerieën, waarbij opvalt dat ze meermalen dialogen aangaan met wisselende collega's. Ze zijn lid van Pulchri Studio.

Reizen, culturen en herinneringen

Jan begint als klassiek-figuratief kunstenaar,

naar, daarna gaat hij abstract werken.

Tegenwoordig balanceert zijn werk tussen abstractie en figuratie. Tot zijn 45e jaar heeft Jan veel rondgereisd, sindsdien maakt hij als het ware reizen door zijn leven. Jan: "Mijn landschappen gaan veelal over herinneringen. Mijn Indische roots zijn onderhuids aanwezig in mijn werk. Ik maak nog elk jaar een schilderij als hommage aan mijn ouders die niet over hun 'wortels' wilden praten. Ik lees bijvoorbeeld 'Indische duinen' van Adriaan van Dis en 'De tolk van Java' van Alfred Birney. Ik luister tijdens mijn werk altijd naar zorgvuldig uitgekozen muziek, om de sfeer te ondersteunen." Radersma publiceert regelmatig catalogi bij tentoonstellingen, waarbij hij dichters of musici bij de beeldende kunst betrekt. Marieta maakt lange tijd schilderijen die haar liefde voor reizen en buitenlandse culturen laten zien. De waarneming van gebruiken van mensen is een constant

Marieta Reijerkerk,
z.t., assemblage,
21 x 30 cm

Marieta Reijerkerk,
z.t., inkt op doek,
140 x 100 cm

* Gedicht Gerrit Kouwenaar 'De laatste dagen van de zomer' uit de bundel 'De geur van verbrande veren', 1991

thema: "In schilderijen uit 1997 zie je een observatie die ik in Mexico deed: een muur van een huis is ingestort, en de familie leeft er alvast verder zonder de ingestorte delen te herstellen."

Ze switcht daarna naar tweeluiken met grafiek en foto's, gecombineerd met onder meer ijzeren en stenen voorwerpen.

Uitvoering en eindresultaat

Jan legt grote nadruk op de technische afwerking, een verworvenheid van zijn academiejaren in Den Bosch, waar onder meer veel aandacht gegeven aan de keuze van kwasten en aan de verf. Jan prepareert voor- en achterkant van het werk op papier met boekbinderslijm of vezellijm. Jan gebruikt een grote verscheidenheid aan hout als dragers voor zijn grote en kleine paneelschilderijen. De dikte van de werken is niet vooraf in te schatten: "Mijn kleine schilderijen begonnen als werken op papier, die ik meer volume ging geven, in eerste instantie met foam of MDF-platen. Soms gebruik ik een pakketje kartonnen bladen. De werken kregen meer ruimtelijkheid als ik ze met die versteviging aan de wand ging hangen, zonder object te worden! Soms zien mijn schilderijen eruit als dun gelaagd, maar heb ik toch veel

dunne lagen verf gebruikt."

Jan: "Ik maak nooit ontwerpsschetsen; ik heb steeds een bepaald startpunt in mijn hoofd, en van daaruit kom ik uit bij het eindresultaat. Mijn aanpak heeft ook te maken met het feit dat ik zelf mijn verf aanmaak. Ik moet van tevoren in de gaten houden dat ik bij een bepaalde kleur een bepaalde hoeveelheid pigment en lijnolie aanmaak. Binnen die gekozen richting kun je dat beeld ruim nemen."

Marieta: "Eigenlijk vind ik het proces van het maken van het werk minstens zo belangrijk als het uiteindelijke werk. Ik heb wel een idee van het eindresultaat. Ik werk in series met variaties op een bepaald thema, waarbij het eindbeeld kan veranderen in de uitvoering."

Marieta exposeert ook (onder meer vilt) objecten in de openbare ruimte, zoals in de botanische tuin Arboretum in Kalmhout (België), waarbij een dialoog wordt aangegaan met de omgeving en het werk soms niet als 'vreemd' opvalt. Marieta is recent een nieuwe richting ingeslagen. Voor deze tentoonstelling maakt ze een aantal inkttekeningen op doek: "Mensen die mij volgen herkennen deze doeken, ondanks de nieuwe verschijningsvorm, als mijn werk."

Ze combineert deze inkttekeningen op

de tentoonstelling met assemblages en ruimtelijk werk.

Verstild residu

Beiden hebben voor de komende tentoonstelling gekozen voor de titel 'Ongehoorde stilte'.

Jan: "Ik benadruk dat er veel gebeurd is in mijn leven in die landschappen in Noord- en Zuid-Nederland, Frankrijk en Indonesië. Na die ervaringen blijft de absolute stilte over."

Marieta's werk is een verstild residu van 'archeologische waarnemingen' (zoals ze haar werk eerdere typeerde): "Mijn reizen zijn ontdekkingstochten. Ik kom op bepaalde plekken en zie overblijfselen op de grond of op muren, waarbij ik kan aflezen wat aan menselijke activiteit geweest is. Je gaat terug in de tijd. Ik heb bijvoorbeeld in China veel stranden gefotografeerd met verlaten scheepswrakken. In India kwam ik op plekken terecht waar nog nomaden rondtrokken, net als duizend jaar geleden. Ik zie mensen in hun dagelijkse omgeving gebruiken wat de natuur hun te bieden heeft. Een geweldige eenheid. De stukjes stof of plastic die ik vind, leveren geweldige verhalen op. Ik zie niet mijn eigen

Lees verder pagina op 18

Jan Radersma,
Het Grote Niets,
mixed media,
100 x 120 x 4 cm

Jan Radersma, Pulau, mixed media op paneel, 9,5 x 18 x 3 cm.
Foto's: Marieta Reijerkerk, Jan Radersma

geschiedenis, maar die van onbekenden." Marieta wil iets van die waarnemingen doorgeven aan de rest van de wereld, die krijgt zogezegd een nieuw leven: "Ik leg in mijn werk geen bijzondere boodschap. Iedereen mag er zijn eigen associaties bij hebben. Soms vertellen mensen je een zienswijze die je verrast. Ik denk dat we allebei dingen willen laten zien die anderen niet opvallen, of die niet gezien worden."

De komende duo-expositie geeft een intrigerende momentopname in het werk van beide kunstenaars, die blij zijn dat ze in de Hardenbergzaal kunnen exposeren waar zowel de grote als kleine formaten prima passen.

Wim van Cleef

Hardenbergzaal van 30 oktober t/m 28 november